

Fixa fönstren !

Vi hade nyss en fönsterkurs och då jag köpte senaste numret av Gård och torp (OSLA i kyrkoby) så hittade jag en intressant kolumn om just det. Där tar Gustav Bergström upp sina erfarenheter av att fixa fönster från dels 1946, dels 1973. På bägge fönstren hade kittet börjat lossna men därefter var de helt olika:

“Bågarna från 1946 var i prima skick och inga spår av röta gick att förnimma. Virket var hårt och friskt och behövde bara slipas litet lätt för att sedan kittas och målas. Fönstret från 1973 var däremot i betydligt sämre skick . När jag pressade fingret mot bågens nedre del så gick det rakt igenom.”

Det här illustrerar mycket tydligt vad alla byggnadsvårdare vet. Byggnadstekniken har gått fullständigt åt fanders sedan 1950-talet och alla inom branschen är helt hjärntvättade. Man kan inte lita på dem ett dyft. Speciellt att övertala folk att byta ut sin fina gamla fönster till ovanstående skräp är rent kriminellt.

Det här fönstret (troligen från 1899) är det inga problem med – bara en försiktig förbättring av kittningen och målning så är det som nytt.

Som jag många gånger påpekat så borde man bara använda material och metoder som är minst 60 år gamla. Intressant är att redan 1984 konstaterade Kungliga Byggnadsstyrelsen att vi måste återgå till 1937 års bestämmelser för avverkning, bearbetning och sortering (KBS Rapport 158). Dessa bestämmelser togs bort på 50-talet i enlighet med industrins krav och därefter blev det hela tiden sämre. Byggnadsindustrin tillverkar nu skräp – dyrt skräp.

Förutom industrin som i egen vinning talar för snabbtillverkat skräp så har vi inredningstidskrifterna som en viktig källa till vansinnet inom byggnadssidan. Också de som vurmar för "gamla hus" sysslar mest med att förstöra dem. "Bygga om försiktigt" och "modernisera" betyder oftast att förstöra dem totalt. Bättre vore att de byggde helt nytt.

Gård och torp är den enda tidskrift som är litet mera förnuftig men så samarbetar den också med Gysinge centrum för byggnadsvård. Jag är i alla fall skeptisk till vissa artiklar i Gård och torp. Det görs för mycket och för stora förändringar. En bra byggnadsvårdare skall vara LAT och inte göra nånting i onödan. Bara det som måste göras. Men han får inte heller vara dum utan vissa saker måste man sätta mycket arbete på. Om de sedan håller i 100 år så är det väl använd tid.

I senaste numret av Gård och torp finns också en praktisk artikel om hur man renoverar 70-talsfönster. Kvaliteten var dålig på dessa fönster men resultatet blev ändå hyfsat.

Faktarutan tar upp en del (välkända) riktlinjer om man renoverar själv:

1. Bättre göra smårenovering ofta än storrenovering sällan.

2. Gör inget onödigt. Färg som sitter fast ordentligt behöver inte tas bort.
3. Kittfals, ändträ och bottenstycke skall man se noga på
4. Låt äldre glas sitta kvar.
5. Använd torr, rak, kvistfri och kådrik kärnfuru (till exempel från gamla bågar !).

Här gäller också att man skall vara lat men inte dum.